

Dr hab. Łukasz Popławski Prof. UEK

Kraków

RECENZJA

rozprawy doktorskiej P. Magistra Łukasza Augustowskiego pt. **„Wartościowanie środowiskowych dóbr publicznych na przykładzie Parku Mużakowskiego”**.

Promotor: Prof. dr hab. inż. Piotr Kułyk

Dyscyplina naukowa: Ekonomia i Finanse

Uwzględniając stronę redakcyjną, praca doktorska liczy 201 stron, z tego 170 tekstu głównego, zawiera bibliografię (307 pozycji, w tym 193 angielskojęzycznych oraz 1 niemieckojęzyczną), 22 zestawień tabelarycznych, 17 rysunków. Na końcu pracy znajduje się 1 aneks – kwestionariusz ankiety. W pracy wykorzystano obszerną bibliografię, głównie anglojęzyczną. W pracy zaprezentowano także bardzo szerokie spojrzenie na przedmiotową problematykę zwłaszcza w rozdziałach teoretycznych.

W ocenie strony formalnej rozprawy doktorskiej P. Łukasza Augustowskiego stwierdzam, że układ pracy, styl i prawidłowe stosowania odniesień do źródeł oraz bibliografii są właściwe. Doktorant prezentuje dobre opanowanie techniki pisanie pracy. W pracy pod względem edytorskim występują błędy, o których napisze w dalszej części recenzji.

Układ pracy jest prawidłowy i logiczny. Praca składa się ze wstępu, 6 rozdziałów, zakończenia, aneksu oraz bibliografii, a także zawiera spis tabel oraz rysunków.

Zrównoważony i wielofunkcyjny rozwój wymaga racjonalnego zarządzania zasobami naturalnymi, który nie jest możliwy bez pełnej wyceny zasobów i ich funkcji. Zasoby często pełnią funkcje dobra publicznego i ich wartości nie odzwierciedlają rynkowe kategorie ekonomiczne. Obecnie w Europie coraz większą wagę przywiązuje się do jakości życia, bezpieczeństwa i wypoczynku. W rezultacie w dzisiejszym świecie chcemy dostarczać zasobów o wysokiej jakości i bezpiecznej żywności oraz świadczyć usługi dla ogółu społeczeństwa, którymi mogą być środowiskowe dobra publiczne. Problem wyceny dóbr i usług środowiskowych nie jest łatwy ze względu na złożoność wartościowanej materii. Przedstawiony przykład - Parku Mużakowskiego - wyceny a także innych wybranych zasobów pełniących funkcję dóbr publicznych są punktem wyjścia do szerszych badań. Równocześnie w takich badaniach mogą pomóc metody zastosowane do danych przykładów. W tym kontekście coraz większe znaczenie będzie miała wycena dóbr publicznych o

charakterze środowiskowym w aspekcie osiągnięcia zamierzonego efektu ochronnego (został osiągnięty czy nie). Wartościowanie zasobów przyrodniczych i ich wycena w zakresie dostarczania dóbr publicznych będą przypuszczalnie w przyszłości podstawą do określania finansowania działań proekologicznych. Metody wyceny ekonomicznej środowiska naturalnego muszą być stosowane, jak każde narzędzie, z pełną świadomością ich zalet, a także (i zwłaszcza) wad i ograniczeń.

W literaturze przedmiotu problem wyceny dóbr środowiskowych był dotychczas rzadko badany lub wręcz pomijany. Środowisko przyrodnicze czy przestrzeń publiczna jest jednym z czynników sprzyjających rozwojowi regionu (danego obszaru), który w zasadniczy sposób decyduje o jakości życia mieszkańców. Z rozwojem gospodarki rynkowej w Polsce, w procesie europeizacji gospodarki istotne znaczenie odgrywa współpraca międzynarodowa zwłaszcza w zakresie ochrony środowiska, która ma istotny wpływ na jakość życia. Na kwestię wartościowania środowiskowych dóbr zwraca uwagę szereg naukowców w wydawanych w ostatnich latach artykułach naukowych, głównie z ośrodków wielkopolskich i Warszawy oraz Wrocławia. Należy zwrócić uwagę, że ta trudna problematyka mogłaby być badana na szerszą skalę, ale niestety nie jest, nad czym ja osobiście ubolewam, dlatego z dużym zainteresowaniem podjąłem się recenzowania tej rozprawy.

Praca doktorska P. Łukasza Augustowskiego obejmuje najważniejsze aspekty środowiskowych dóbr publicznych i ich wyceny na konkretnym przykładzie i to w dodatku w ujęciu lokalnym oraz międzynarodowym. Problem wyceny dóbr nie jest łatwy i - jak już wspomniano nieczęsto podejmowany - i dlatego, ważne oraz pozytywne jest podjęcie przez Autora tej problematyki.

Podjęcie przez Autora tematu badawczego dotyczącego środowiskowych dóbr publicznych i ich wyceny jest niewątpliwie bardzo ważnym zagadnieniem w tym aspekcie lokalnym, i niezwykle trafnym w świetle aktualnej dyskusji o działaniach na rzecz ochrony bioróżnorodności. Obecny kryzys na arenie międzynarodowej (występujące i tłące się konflikty) powoduje, że ponownie skupiamy się na kwestiach wydawałoby się już dawno przyjętych za normę, czyli ochronę środowiska (jaki będzie kształt polityki środowiskowej w skali globalnej), dlatego wkład Autora w pogłębienie wiedzy na temat wyceny środowiskowych dóbr publicznych należy uznać za pozytywny. W rozprawie zaprezentowane badania opierają się głównie na metodach analityczno-opisowych i ekonometryczno-statystycznych. W tym miejscu należy zwrócić także uwagę na trafny tytuł rozprawy.

We wstępie P. Łukasz Augustowski zaprezentował koncepcję rozprawy, a także w sposób przejrzysty uzasadnił wybór problematyki swojej rozprawy doktorskiej opisując to na s. 6 : „Jednym z istotnych przykładów są parki, nabierającego zróżnicowanego znaczenia w systemie społeczno-gospodarczym. Zdecydowana większość parków jako środowiskowych dóbr publicznych ma jednak ograniczony zasięg oddziaływania. Położenie parku może jednak wpływać na przyległe mu obszary, generując dodatnie efekty zewnętrzne. W literaturze zjawisko to określane jest mianem efektu *spillover*. Szczególny przypadek dotyczy jednak dóbr, które znajdują się jednocześnie na obszarze dwóch jurysdykcji jednocześnie. Ich oddziaływanie na oba obszary jest tutaj bezsprzeczne, jednak pozostaje kwestia finansowania takiego dobra przez obie strony. Takim przypadkiem jest Park Mużakowski. Położenie Parku na obszarze polsko-niemieckim oddziałuje na te obszary, które stanowią odmienne układy społeczno-gospodarcze. Współcześnie brak jest kompletnego opracowania dotyczącego wyceny i oddziaływania parków na przyległe im tereny. Współczesna literatura w dużej mierze koncentruje się na wycenie parków w konkretnym obszarze przestrzennym, pomijając występowanie zróżnicowanych efektów zewnętrznych.”. Autor zwrócił także uwagę na znaczenie dóbr w zakresie ekonomicznym, społecznym i środowiskowym. Po zaprezentowaniu istoty problemu wyceny Parku Mużakowskiego, Doktorant odniósł się poprzez krótką charakterystykę do treści poszczególnych rozdziałów.

Szczegółowa ocena części merytorycznej zostanie omówiona według kolejnych rozdziałów.

Rozdział 1. Metodyka i organizacja badań

W rozdziale pierwszym, na stronach od 11 do 24, Autor zaprezentował kwestie metodyczną. W rozdziale 1 zaprezentował na s. 13 cel główny oraz 6 celów dodatkowych, które brzmią „Celem głównym pracy jest oszacowanie korzyści społecznych generowanych przez Park Mużakowski, za pośrednictwem metod wyceny dóbr nierynkowych, ...w realizacji celu głównego pomocne będzie zrealizowanie celów dodatkowych:

1. Usystematyzowanie wiedzy z zakresu dóbr publicznych i ich klasyfikacji (rozd. 2).
2. Ocena zastosowania różnych narzędzi wyceny dla dobra publicznego (rozd. 3).
3. Wskazanie powiązań między korzyściami generowanymi przez dobra publiczne w postaci efektów zewnętrznych a nurtem nowej ekonomii instytucjonalnej (rozd. 4).
4. Wskazanie czynników wpływających na wartość wyceny Parku Mużakowskiego (rozd. 5-6).
5. Empiryczne określenie wartości Parku Mużakowskiego, zgodnie z wybranymi modelami wyceny środowiskowych dóbr publicznych (rozd. 6).

6. Ustalenie skali i determinantów indywidualnej gotowości do płacenia za poprawę ochrony krajobrazu (rozdz. 6)”.

We wstępie zaprezentowano także zakres przestrzenny, czasowy i sposób rozwiązania problemu badawczego.

Autor na str. 12 stwierdza, że „próby wyceny Parku Mużakowskiego położonego na terenie dwóch państw oraz ocena korzyści społecznych generowanych przez niego, jako dobro publiczne skutkowały przyjęciem hipotezy, że *właściwa wycena Parku Mużakowskiego i korzyści społecznych generowanych przez park warunkuje skłonność do ponoszenia opłat na jego funkcjonowanie*. ... Postawiono także hipotezy pomocnicze:

1. Wycena Parku Mużakowskiego z uwagi na jego charakter jest powiązana z kosztami podróży.

2. Wartość Parku Mużakowskiego w świetle stosowanych metod jest determinowana przede wszystkim czynnikami ekonomicznymi.

3. Istnieją różnice w wycenach uczestników w zależności od alternatywnych rodzajów wykorzystania dobra publicznego jakim jest Park Mużakowski.

4. Wzrost poziomu dochodów osób korzystających z Parku Mużakowskiego będzie zwiększał wycenę efektów środowiskowych rozważanego dobra.

5. W procesie szacowania dóbr publicznych konieczne jest stosowanie różnych metod z uwagi na rozbieżności w wynikach pomiędzy nimi.

6. Istotnym czynnikiem wpływającym na wartość wyceny dobra jest doświadczenie. Zatem użytkownicy częściej odwiedzający Park Mużakowski będą wykazywali przeciętnie wyższy poziom wyceny efektów środowiskowych parku”.

Tak sformułowany cel główny jest merytorycznie uzasadniony i nawiązuje do tytułu rozprawy, a hipoteza badawcza oraz hipotezy pomocnicze odzwierciedlają istotę pracy. Hipotezę 5 trudno uznać za prawidłową, ponieważ bardziej jest rekomendacją czy też konkluzją.

Rozdział ten składa się z 5 podrozdziałów, które są przedstawione w logicznej kolejności. Oprócz celów oraz hipotez badawczych zaprezentowano mechanizm doboru metod oraz przyjętych zmiennych stosowanych w analizach oraz strukturę badań. Ponadto na s. 14 Autor napisał „Pod rozwagę należy także wziąć możliwość zarządzania tego typu dobrami poprzez powołanie odrębnej instytucji ponadnarodowej” – bardzo proszę o rozwinięcie tego zagadnienia na obronie.

Ten rozdział jest ważny z punktu widzenia zaprezentowanych dociekań i istotny dla czytelnika w aspekcie metodologii.

Rozdział 2. Problematyka dóbr publicznych i ich szacowania

W rozdziale Autor w sposób poprawny przedstawił w 7 podrozdziałach najważniejsze zagadnienia z zakresu omawianej problematyki. W tej części rozważań należy zwrócić uwagę na to, że wszystkie 7 podrozdziałów zostało opisanych przede wszystkim w oparciu o literaturę angielską, głównie do omówienia typologii dóbr publicznych i ich cech oraz efektów zewnętrznych. W drugim rozdziale, na stronach od 25 do 69, Autor przedstawił także w podrozdziałach 2.3 i 2.4 usystematyzowanie wiedzy związanej z dobrami publicznymi oraz ich typami jak: klubowe, zasobów wspólnych i czystych dóbr publicznych. Ponadto, podrozdziały 2.5 i 2.6 zawierają bardzo ciekawe dociekania w zakresie zawodności rynkowych. W ostatnim podrozdziale brak mi przykładów środowiskowych globalnych dóbr publicznych.

Na uwagę w tej części pracy (podrozdziały 2.3 i 2.4) zasługuje szereg opisanych zagadnień za pomocą rysunków i tabel z których bardzo ciekawe są rys. 2.2 i 2.3 oraz tabela 2.3 z podrozdziału 2.7.

Rozdział ten jest odpowiednim wprowadzeniem do przedstawionych w dalszej części pracy rozważań.

Rozdział 3. Wybrane metody wyceny dóbr publicznych

W trzecim rozdziale składającym się z 7 podrozdziałów, na stronach od 70 do 103, Autor przedstawił istotę uwarunkowań, kwantyfikacji i określenie wartości oraz użyteczności dóbr publicznych. Ponadto, Doktorant odniósł się do koncepcji pełnej wartości ekonomicznej (TEV) wskazującej na aspekty użytkowe i pozaużytkowe dobra oraz rozwinął bardzo dobrze kwestie wartości dobra na którą się składa suma wartości bezpośredniej i pośredniej użytkowania oraz wartości opcji, egzystencjalnej i dziedziczonej w kontekście koncepcji zrównoważonego rozwoju. Co ważne i bardzo ciekawie przedstawione, Autor zaprezentował główne metody wyceny dóbr nierynkowych, opartych na preferencjach deklarowanych i ujawnionych przy występujących ograniczeniach stosowania danej metody, a także w tym opisie uwzględnił ich zalety.

Rozdział ten cechuje spójność logiczna i merytoryczna, zwłaszcza z punktu widzenia poznania przez czytelnika konkretnych rozwiązań w tym zakresie. Ponadto, zaprezentowany rysunek 3.1 na s. 72 oraz tabela 3.1 mają pewne walory poznawcze.

Rozdział ten jest ciekawy i istotny z punktu widzenia rozważań w rozprawie.

Rozdział 4. Problematyka dóbr publicznych w kontekście nowej ekonomii instytucjonalnej

W tej części rozprawy w 3 podrozdziałach na s. od 104 do 116 przedstawiono problematykę dóbr publicznych, efektów zewnętrznych i kosztów transakcyjnych w nurcie

nowej ekonomii instytucjonalnej. Autor w bardzo merytoryczny sposób zaprezentował istotność czynnika instytucjonalnego w analizach gospodarczych w kontekście badań w rozprawie.

Ten rozdział został napisany z punktu widzenia dalszych rozważań w rozprawie w związku z umiejscowieniem badań w nowej ekonomii instytucjonalnej.

Rozdział 5. Parki jako dobra publiczne

W treści rozdziału składającego się z 5 podrozdziałów zawarto całościową analizę Parku Mużakowskiego w zakresie roli parku w życiu człowieka, klasyfikacji parków jako środowiskowych dóbr publicznych, uwarunkowań wpływających na jego wartość jako dobra publicznego oraz problem wartości nierynkowej parków jako dóbr publicznych. Ponadto, Doktorant przedstawił komponenty pełnej wartości ekonomicznej (TEV) Parku Mużakowskiego i jego charakterystykę. Dla mnie też istotne było, zaprezentowanie przez Autora działań w zakresie zachowania parków we właściwym stanie z punktu widzenia koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Na s. 124 Autor zapisał ważne zdanie z punktu widzenia utrzymania takiego dobra publicznego jak park – „Niemniej jednak rozwój, utrzymanie i zachowanie jakości usług parków stwarzają liczne problemy, przed którymi stoi wiele samorządów i społeczności miejskich. Wymaga to uruchomienia procesu politycznego, czasem przed ekonomicznym, ze względu na złożoność wykorzystania usług parku z korzyścią dla użytkowników. Z drugiej strony poradenie sobie z tym problemem nie jest proste, ponieważ tego rodzaju usługi publiczne z reguły nie wymagają bezpośredniej opłaty [Iamtrakul, Hokao, Teknomo 2005, s. 1249]” i tak samorządy lokalne mające taki walory jak środowiskowe dobra publiczne głównie mogą uzyskiwać korzyści z turystów korzystających z usług turystycznych, często nie mając żadnego wsparcia finansowego z administracji krajowej.

Za największy błąd merytoryczny w rozprawie, uważam brak podrozdziału o nakładach finansowych ponoszonych przez podmioty zarządzające Parkiem (badanym obiektem) na jego utrzymanie. W tym rozdziale niezwykle ważne i cenne jest przedstawienie w sposób syntetyczny wyceny parków na świecie (tabela 5.2, s. 125-129).

W rozdziale tym, są ważne i autorskie badania Doktoranta w zakresie komponentów pełnej wartości ekonomicznej (TEV) Parku Mużakowskiego i w mojej ocenie prezentuje istotne wyniki z punktu widzenia kolejnego rozdziału.

Rozdział 6. Oszacowanie wartości Parku Mużakowskiego

Ta część rozprawy rozpisana w 3 podrozdziałach na s. od 145 do 165 prezentuje próbę wyceny Parku Mużakowskiego przy pomocy metody kosztu podróży oraz gotowości do

zapłaty (WTP). Autor wskazał na rolę uwarunkowań środowiskowych oraz określił szereg zmiennych społeczno-ekonomicznych, a także przedstawił wyniki zastosowanych metod wyceny i ich wpływ dla osiągniętych korzyści społecznych z istnienia Parku Mużakowskiego. Ponadto Doktorant określił zmienny charakter wartości dobra publicznego w czasie, związany przed wszystkim z czynnikami społeczno-gospodarczymi. Dodatkowo, trafnym i istotnym jest przedstawienie przez Autora przykładów gotowości respondentów do zapłaty w zestawieniu do innych przykładów (obiektów), np. Parku Skaryszewskiego (s. 164).

Autor, co jest według mnie ważne, podkreślił istotę problemu utrzymania parku „Oszacowane wartości WTP oraz nadwyżki konsumenta Parku Mużakowskiego potwierdzają, że jest on generatorem dodatnich efektów zewnętrznych. Ze względu na to, że dobra publiczne dostarczane są poza mechanizmem rynkowym, zasadna jest kwestia jego finansowania i monitorowania zmian w zachowaniach odwiedzających, deklarowanych kwot WTP, a także szeroko pojętych zmianach instytucjonalnych, na które składają się wzorce zachowań, postawy środowiskowe i świadomość społeczna. Duży, nierywalizacyjny i względnie niewykluczalny charakter Parku Mużakowskiego nadaje mu charakter dobra publicznego. Z racji położenia parku po obu stronach granicy możemy mówić o transgranicznym dobrze publicznym oddziałującym na obie jurysdykcje zgodnie z efektem *spillover*. Przyjmując, zgodnie z obowiązującym kierunkiem badawczym, że dobra publiczne są szczególnym przypadkiem efektów zewnętrznych, Park Mużakowski wpisuje się w klasyfikację dobra publicznego”.

Ten rozdział jest oryginalny, i jest najbardziej wartościową częścią rozprawy.

Zakończenie

Wynikające z badań konkluzje zaprezentowane w zakończeniu uważam za trafne i poprawne, a interpretacja wyników odzwierciedla przeprowadzone badania oraz wiąże się z tematem rozprawy. W zakończeniu odniesiono się do zaproponowanej hipotezy głównej. Badania umożliwiły identyfikację, poznanie uwarunkowań i złożoności problemu oraz wycenę Parku. W dalszej części zakończenia Doktorant odniósł się do ewolucji metod w Nowej Ekonomii Instytucjonalnej oraz do użycia metod ekonometryczno-statystycznych, które posłużyły do określenia wartości Parku, co przysłużyło się do oceny korzyści społecznych z jego istnienia. Należy zwrócić uwagę, że Autor nawiązał do kryterium kosztowego, gdzie „konieczne jest oszacowanie finansowych korzyści w celu oszacowania hipotetycznej „ilości” dostarczanego dobra. ... Ujawniają się one we właściwym rozpoznaniu korzyści generowanych przez dobra publiczne wpływają na niedoszacowanie ich rzeczywistej wartości”, co świadczy o dużej wiedzy i dojrzałości naukowej.

Inne elementy oceny

Przyjęty zakres pracy uważam za prawidłowy, a analizę podjętego problemu za cenną i oryginalną, zwłaszcza, że jest poruszana w polskiej literaturze bardzo rzadko. Odnosząc się do struktury pracy stwierdzam, że jest dobra, kolejność i logiczne następstwo rozdziałów są także prawidłowe. Tytuły poszczególnych rozdziałów właściwie odpowiadają ich treści, a ich objętość jest adekwatna, natomiast nie są zachowane właściwe proporcje między nimi (rozdziały 2 i 3 są bardzo rozbudowane, a rozdział 4 ma 13 stron).

Wstęp pracy został napisany zwięźle i w jasny sposób przedstawiono uzasadnienie tematu co zostało zasygnalizowane wcześniej. Część merytoryczna ściśle związana z przedmiotem badań rozpisana została w 6 rozdziałach. Całość zamyka synteza zawarta w zakończeniu.

Wstęp i Zakończenie nie zostały oznaczone numerem w spisie treści rozprawy. Natomiast pierwszy rozdział posiada numer 1. Podobna numeracja została zachowana w dalszej treści pracy.

Należy zwrócić uwagę, że niektóre elementy z ostatnich 2 rozdziałów mają charakter oryginalny, a w szczególności zawarte w rozdziale 5.5 i 6.

W rozprawie występują oprócz tych wszystkich wcześniej wymienionych pozytywów i uwag krytycznych także niedociągnięcia, zwłaszcza w zakresie braku szerszego opisu kontekstu instytucjonalnego w zakresie organizacji i wsparcia przez krajowe oraz międzynarodowe podmioty dla tego typu dóbr publicznych oraz brak odniesienia do wspomnianej w rozprawie instytucji międzynarodowej w zakresie zarządzania takimi podmiotami (środowiskowymi dobrami publicznymi o skali międzynarodowej).

Oceniana rozprawa posiada błędy formalne, do których w szczególności należy zaliczyć: podwójne wymienienie 2 pozycji bibliograficznych, to są: 255-256 i 296-297; błędy literowe (m. in., np. brak „r” s. 6 – w słowie „społeczno-gospodarczym”, s.8 powinno być „przesądziły”; jest „przesadziły”, s. 13 powinno być „Parku”; jest „Paku”, s.14 powinno być „poproszeni”; jest „poproszenie”; s.14 powinno być „załączono”, jest „załączonno”; s. 63 powinno być „publiczne”; jest „publicznym”, s. 32 powinno być „Klimczak” a jest „Klimaczak”; s. 95 „cechy” a powinno być „cech” oraz brak litery np. „z” na s. 34 „płynących z konsumpcji”; brak litery np. „w” na s. 72 „w dobrym stanie ” oraz na s. 169 „ś” w słowie „świadome”; 2 razy słowo „i prowadzonej” na s. 40, 2 razy „i” w zdaniu – s. 75 czy s. 168 (4 razy „i”); zbędne wyszczególnienie na s. 105 czy dodatkowa kropka na s. 109; brak spacji s. 72, czy zbędne „się” na s. 89; oraz „duża” litera zamiast „mała” na s. 118 – słowo „park”.

Występują też problemy niewielkie ze stylem oraz powtórzeniami i interpunkcją po słowie „ponadto”, ale są one znikome.

Zastosowane metody są poprawnym rozwiązaniem w zakresie tej tematyki badawczej, a uzyskane wyniki istotne dla przeprowadzonych badań i prezentowanych konkluzji, przy czym w znacząco większym stopniu powinien występować własny komentarz Autora do uzyskanych wyników i poruszanych zagadnień w rozprawie.

W kontekście recenzowanej rozprawy nasuwają się pytania do Doktoranta, to są:

- jak według Doktoranta powinien wyglądać system finansowania ochrony bioróżnorodności w UE w kontekście utrzymania takich obiektów (środowiskowych dóbr publicznych o skali międzynarodowej i krajowej) przy wykorzystaniu metod wyceny na potrzeby ich utrzymania dla obecnych i przyszłych pokoleń?
- jakie instrumenty finansowe w kontekście rozpatrywanej pracy powinny być stosowane jako wsparcie dla utrzymania takich obiektów— jak rozpatrywany Park?
- jaki Doktorant zaproponowałby - wspomnianej w rozprawie - kształt instytucji międzynarodowej w zakresie zarządzania takimi podmiotami (środowiskowymi dobrami publicznymi o skali międzynarodowej)?

Ogólna ocena pracy i wniosek końcowy.

Rozważając wszystkie argumenty „za” i „przeciw” recenzowana rozprawa doktorska P. Magistra Łukasza Augustowskiego pt. **„Wartościowanie środowiskowych dóbr publicznych na przykładzie Parku Mużakowskiego”** jest poprawna pod względem metodycznym, merytorycznym i formalnym pomimo pewnych zastrzeżeń. Autor wykazał w niej znajomość kwestii teoretycznych, literaturowych, a zwłaszcza pragmatycznych w trakcie badań empirycznych w zakresie wartościowania środowiskowych dóbr publicznych. W pracy występuje na ogół konsekwencja podjętych analiz i dociekań naukowych, realizując przyjęte cele badawcze. Podjęty problem naukowy jest oryginalny.

W mojej ocenie recenzowana praca doktorska spełnia wymogi prawne stawiane rozprawom doktorskim, a w szczególności na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Na podstawie całościowej oceny rozprawy doktorskiej P. Łukasza Augustowskiego pt. **„Wartościowanie środowiskowych dóbr publicznych na przykładzie Parku Mużakowskiego”**, stwierdzam, że praca spełnia wymagane kryteria stawiane tym opracowaniom naukowym w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse, tym samym wnioskuję o dopuszczenie jej do publicznej obrony na Uniwersytecie Zielonogórskim.

Kraków, 7 maja 2025 r.

